Valtuustoaloite: Ylöjärvi johtamaan kansallispuistojen yhdistämistä

Kaupunginvaltuusto 01.12.2025 § 163

”Seitsemisen ja Helvetinjärven yhdistäminen valtion omistamien maa-alueiden kautta loisi Etelä-Suomen suurimman kansallispuiston ja olisi merkittävä edistysaskel luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Asia on ollut aiemmin Ylöjärven päätöksenteossa, mutta ei ole edennyt. Pohjoinen Ylöjärvi ei ole nykyisellään kasvava vaan ennemminkin väestöltään vaarassa hiipua pidemmällä aikavälillä. Sen tulevaisuus tarvitsee vahvoja ja pitkälle kantavia ratkaisuja, katsomme välttämättömäksi nostaa kansallispuistojen yhdistämisen uudelleen kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

Kyse ei ole ainoastaan ympäristöpolitiikasta. Tämä on ennen kaikkea pohjoisen Ylöjärven elinvoimakysymys. Vaikka pohjoinen Ylöjärvi kuuluu Tampereen seutuun, sen kehitysdynamiikka poikkeaa selvästi eteläisestä Ylöjärvestä. Eteläinen osa hyötyy suoraan Tampereen läheisyydestä, väestönkasvusta ja työssäkäynnistä, kun taas pohjoisen vahvuudet ovat luonnossa, hiljaisuudessa, matkailussa ja puhtaissa ympäristöissä. Kansallispuisto vahvistaisi juuri näitä voimavaroja.

Puistojen yhdistäminen olisi merkittävä mahdollisuus sekä pohjoisen Ylöjärven että koko Tampereen seudun matkailulle. Tampereen ympäristöstä puuttuvat laajat erämaiset kokonaisuudet, ja yhdistetty puisto olisi koko seudun matkailuvaltti, jota voitaisiin markkinoida sekä kotimaassa että ulkomailla. Laaja, yhtenäinen luontokokonaisuus houkuttelisi retkeilijöitä, pyöräilijöitä ja luontomatkailijoita tavalla, josta hyötyisivät majoituspalvelut, ohjelmapalvelut ja paikalliset yritykset. Tämä olisi juuri sellaista kestävää elinvoimaa, jota pohjoinen Ylöjärvi tarvitsee.

Kansallispuiston läheisyys lisäisi myös asumisen ja loma-asumisen houkuttelevuutta ja nostaisi kiinteistöjen arvoa. Siinä missä eteläisen Ylöjärven kasvua vauhdittaa Tampereen läheisyys, pohjoisen kilpailuetu rakentuu luonnon tarjoamille elämyksille. Kansallispuiston tuoma näkyvyys ja arvostus vahvistaisivat alueen vetovoimaa niin vakituisille asukkaille kuin mökkiläisille.

On myös tärkeää todeta, että metsästys voidaan tietyin järjestelyin edelleen mahdollistaa kansallispuistoissa — käytäntö, joka toimii monissa Suomen puistoissa. Kyse ei siis ole harrastuksen estämisestä, vaan sen sovittamisesta puiston sääntelyyn.

Laajempi kansallispuisto avaisi lisäksi mahdollisuuksia uusille, rengasmaisille vaellus-, retkeily- ja pyöräilyreiteille. Etelä-Suomessa tällaisia kokonaisuuksia on vähän, ja ne loisivat pohjoiselle Ylöjärvelle selkeän aseman Etelä-Suomen luontomatkailun ykköskohteena — aidon vaihtoehdon Lapin suurille puistoille.

Myös Tredun metsänhoidon koulutus voisi hyötyä hankkeesta. Toisin kuin on väitetty, Tredulla on harjoittelualueita huomattavasti laajemmin kuin vain yhdistettävän puiston alueella. Kestävä metsänhoito on tulevaisuuden suunta, ja kansallispuisto tarjoaisi erinomaisen ympäristön sen opettamiseen ja havainnollistamiseen.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että kansallispuistojen yhdistäminen olisi Ylöjärven etenkin pohjoisten alueiden pitkäjänteisen kehityksen kannalta strateginen ja kauaskantoinen ratkaisu.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Ylöjärven kaupunki:

1. Käynnistää selvitystyön Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistämisestä yhteistyössä Metsähallituksen, ympäristöministeriön ja naapurikuntien kanssa.

2. Arvioi yhdistämisen vaikutukset erityisesti pohjoisen Ylöjärven elinvoimaan, matkailuun, palveluihin, asumiseen ja kiinteistöarvoihin. Lausuntoja esitämme pyydetäväksi ainakin Ylöjärven yrityspalveluilta, Suomen luonnonsuojeluliiton Ylöjärven paikallisyhdistykseltä sekä tekniseltä- ja ympäristölautakunnalta.

3. Valmistelee kaupungin virallisen kannanoton, jossa Ylöjärvi ilmoittaa tukevansa kansallispuistojen yhdistämistä ja pyytää valtiota mahdollistamaan hankkeen.

4. Osallistuu aktiivisesti Tampereen seudun yhteiseen matkailun kehittämiseen, hyödyntäen yhdistetyn kansallispuiston tarjoamat mahdollisuudet.

Katsomme, että nyt on oikea hetki tuoda asia uudelleen esiin ja edetä rohkeasti kohti Etelä-Suomen suurimman kansallispuiston perustamista.

Ylöjärven Vihreiden valtuustoryhmä”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 434

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen lausuntoa varten kehityspalveluille. Vastaus laaditaan poikkitoimialallisena yhteistyönä kehityspalveluiden koordinoimana.

Päätös: Hyväksyttiin sillä kaupunginjohtajan tekemällä lisäyksellä, että lähetetään valtuustoaloite lausunnolle myös ympäristölautakunnalle.

Ympäristölautakunta 28.10.2026 § 144
520/10.00.00/2025

Valmistelija: Maisemasuunnittelija Kaisu Wallin
Ympäristösuunnittelija Laura Kokko-Salo
Ympäristöpäällikkö Sini Yli-Öyrä

Seloste:

Ylöjärven kaupunginhallitus on päätöksellään 15.12.2025 § 434 lähettänyt Ylöjärven Vihreiden valtuustoryhmän valtuustoaloitteen ympäristölautakunnalle lausuttavaksi. Valtuustoaloitteessa esitetään muun muassa, että Ylöjärven kaupunki käynnistäisi selvitystyön Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistämisestä yhteistyössä Metsähallituksen, ympäristöministeriön ja naapurikuntien kanssa, arvioi yhdistämisen vaikutukset erityisesti pohjoisen Ylöjärven elinvoimaan, matkailuun, palveluihin, asumiseen ja kiinteistöarvoihin, valmistelee kaupungin virallisen kannanoton, jossa Ylöjärvi ilmoittaa tukevansa kansallispuistojen yhdistämistä ja pyytää valtiota mahdollistaman hankkeen. Valtuustoaloitteessa tuodaan esille kansallispuistojen yhdistämisen näkökulmia, kuten muun muassa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, pohjoisen Ylöjärven elinvoimakysymykset, alueen voimavaravahvuuksia olevat luonto, hiljaisuus, matkailu ja puhdas ympäristö sekä myös puiston läheisyyden vaikutus asumisen ja loma-asumisen houkuttelevuuteen. Valtuustoaloitteessa todetaan myös, että Tredun metsänhoidon koulutus voisi hyötyä hankkeesta ja että metsästysharrastus olisi tietyin järjestelyin sovitettavissa puiston sääntelyyn. Aloitteessa tuodaan myös esille laajemman kansallispuiston mahdollistama rengasmaisten reittien kokonaisuus.

Valtuustoaloitteen alueesta Ylöjärvelle sijoittuu Seitsemisen kansallispuisto ja Riuttaskorven virkistysalue sekä runsaasti valtion metsäalueita. Seitsemisen kansallispuisto on perustettu vuonna 1982 lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981), jolloin se oli kooltaan hieman yli 3000 hehtaaria. Vuonna 1989 puistoon liitettiin lailla Seitsemisen kansallispuiston laajentamisesta (116/1989) 900 hehtaarin laajuinen laajennusosa, Jaulinnevan-Soljasten suoalue. Vuosien aikana valtion omistukseen ostettiin puiston sisältä pieniä yksityisten omistamia palstoja. Lisäksi puistoa on laajennettu vuonna 2005 lailla Seitsemisen kansallispuiston laajentamisesta (53/2005), jolloin kansallispuistoon liitettiin valtion omistamia alueita Kurun kunnassa. Vaikka kansallispuisto perustettiin vuonna 1982, oli ajatus puistosta ollut vireillä jo vuodesta 1966 lähtien, jolloin Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen ja Suoseuran soidensuojelutoimikunta ehdotti Etelä-Suomen valtionmaiden soidensäilytyssuunnitelman yhteydessä kansallispuiston perustamista Seitsemisen alueelle. Seutukaavoitukseen liittyvässä luonnonsuojeluohjelmassa vuonna 1971 merkittiin noin 5500 hehtaarin alue kansallispuistoksi Ikaalisten ja Kurun alueilla. Tampereen Seutukaavaliiton vuoden 1974 julkaisussa ”Seitsemisen kansallispuisto, yleissuunnitelma vaihemaakuntakaavan pohjalta”, tarkasteltiin kolmea eri rajausvaihtoehtoa. Ensimmäinen rajausvaihtoehto oli Tampereen seutukaavaliiton ja Pirkanmaan maakuntaliiton esittämä laaja alue, toinen vaihtoehto oli valtion luonnonsuojeluviranomaisten ja ympäristönsuojelun esittämä rajaus, jossa eräitä maisemallisesti pahiten tärveltyjä reuna-alueita jätettiin ensimmäisen vaihtoehdon rajauksen ulkopuolelle. Kolmas vaihtoehto oli suunnitelman työryhmän esittämä alue, joka käsitti täydellisesti rauhoitetun aarnivyöhykkeen sekä luonnonhoitometsävyöhykkeen. Lopulta seutukaavaliitto hyväksyi Seitsemisen alueen suojelualueeksi vuonna 1976, ja suojelu astui voimaan vuonna 1978. Lukuisten laajennusten myötä 2000-luvulla kansallispuiston alue oli melko lähellä vuoden 1974 yleissuunnitelman rajausta.

Yleisuunnitelmassa todettiin Pirkanmaalla olevan Etelä-Suomen talousalueeseen verrattuna vielä runsaasti alkuperäistä luontoa jäljellä. Kansallispuiston katsottiin olevan myös erittäin arvokas lisä Pirkanmaan virkistys- ja matkailukohteisiin. Kansallispuistosta tavoiteltiin suunnitelman mukaan viikonloppu- ja

lomavirkistysaluetta niille pirkanmaalaisille, jotka tahtoivat oppia luonnosta sekä kokea koskemattoman metsän ja suon tuomaa viehätystä ja rauhaa. Yksi peruste oli myös, että Seitseminen monipuolistaisi valinnanvaraa matkailukohteiden osalta eikä pirkanmaalaisten ja Etelä-Suomesta tulevien tarvitsisi matkustaa Lappiin nauttimaan erämaan luonnosta.

Seitsemisen kansallispuiston erityisenä tavoitteena on ollut säilyttää eteläisen Suomenselän alueen metsä-, suo- ja harjuluontoa. Myös vanhan perinnemaiseman ja luonnon monimuotoisuuden vaaliminen sekä puiston alueella aiemmin harjoitetun metsätalouden arpien korjaaminen ovat kansallispuiston toiminnan tavoitteita. Alue oli suosittu retkeilykohde jo ennen virallista kansallispuiston perustamista alueella olleen reitistön vuoksi. Opastuskeskus oli merkitty puiston ensimmäiseen runkosuunnitelmaan vuonna 1983. Opastuskeskusta alettiin rakentaa vuonna 1987 Kulomäkeen. Keskus sijoittui nykyiselle paikalleen Kurun kunnan toiveesta puiston pinta-alasta ollen kaksi kolmannesta Kurun alueella. Myöhemmin Kulomäen opastuskeskuksen nimi muuttui Kulomäen luontokeskukseksi.

Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee Ruoveden kunnan puolella. Puisto on perustettu vuonna 1982 lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonsuojelupuistoiksi (1981/674) ja myös sitä on laajennettu useasti vuosien aikana. Puisto on nykyään kooltaan 4988 hehtaaria. Puisto edustaa vaihtelevaa ja jylhää metsäluontoa ja sen erikoisuutena on syvät rotkolaaksot, jyrkkärantaiset järvet, pienet metsälammet ja salomaiset metsät. Alueen syrjäisyys sekä vaikeakulkuinen ja jylhä maasto luovat erämaisen tunnelman. Alue on ollut pitkään harvaan asuttua saloseutua. Valtaosa puistosta on entistä talousmetsää, mutta alueella on myös jäljellä osia vanhoista luonnontilaisista metsistä. Kansallispuistoon tehdään paljon päiväretkiä sekä myös pidempiä vierailuja.

Metsähallitus perusti 1990-luvun lopulla mailleen runsaasti virkistysmetsiä retkeilyä varten. Näistä kahdeksasta alueesta Kuruun sijoittui vuonna 1999 perustettu Riuttaskorven virkistysmetsä. Alue perustettiin, jotta Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen kasvavia kävijämääriä voitaisiin ohjata omatoimiseen retkeilyyn Riuttaskorven alueella ja suojella täten kansallispuistojen herkkää luontoa kulumiselta. Virkistysmetsän pinta-ala on 1684 hehtaaria ja siihen sisältyy myös Pitkäkankaan Natura 2000-luonnonsuojelualue. Virkistysmetsästä on yhteydet molempiin kansallispuistoihin Pirkan Taival -reitistön polkuja pitkin.

Seitsemisen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu vuonna 2024 noin 15 vuoden suunnitelmakaudelle. Suunnitelmassa yhtenä puiston päämääristä on, että Seitsemisen virkistyskäyttö ja matkailu on kestävää. Tavoitteeksi on kirjattu, että kansallispuisto muodostaa läheisten Helvetinjärven kansallispuiston ja Riuttaskorven virkistysmetsän kanssa luontomatkailun ja virkistyskäytön kokonaisuuden. Puistojen välissä sijaitsee myös valtion monikäyttömetsiä. Lisääntynyttä virkistyskäyttöä voidaan ohjata näille alueille puiston ulkopuolella. Kansallispuiston kehittämiskohteeksi on kirjattu, että Seitsemisen ja ympäröivien luontokohteiden viheryhteydet lisäävät alueen luonto-, kulttuuriperintö ja virkistysarvoja. Tarkempana tavoitteena on kirjattu, että tunnistetaan Seitsemisen, Aurejärven, Petäjäjärven, Riuttaskorven ja Helvetinjärven muodostama kokonaisuus ja arvotiivistymä. Kokonaisuus kytkeytyy kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian tavoitteisiin. Tavoitteena on myös suojelualueiden kytkeytyvyyden parantaminen ja alueiden eristäytymisen vähentäminen sekä metsä- ja suolajiston siirtymisen

helpottaminen soveliaiden elinalueiden välillä ja ekosysteemien toiminnan parantaminen.

Helvetinjärven hoito- ja käyttösuunnitelma on samoin melko tuore, vuodelta 2022. Myös tässä suunnitelmassa on tunnistettu, että Helvetinjärven alueella on merkitystä lähiseudun vanhojen metsien kytkeytyneisyyden kannalta. Suunnitelmassa tuodaan esille, että lähellä sijaitsevat suojelualueet, kuten Riuttaskorven virkistysmetsä ja Seitsemisen kansallispuisto, kokonaisuutena muodostavat tärkeän elinympäristön ja ekologisia käytäviä alueen metsälajistolle.

Kuten esimerkiksi Helvetinjärven hoito- ja käyttösuunnitelmassa on tuotu esille, voidaan kansallispuistojen lisääntynyttä virkistyskäyttöä ohjata myös valtion monikäyttömetsiin puistojen välissä matkailun kestävyyden lisäämiseksi. Vuonna 2008 on laadittu Seitsemisen ja Helvetinjärven alueen luontomatkailusuunnitelma, joka käsitti pinta-alaltaan 118,51 km^2 alueen, johon sisältyi kansallispuistojen lisäksi myös Riuttaskorven virkistysmetsä ja Aurejärven Natura 2000-alueet. Lisäksi työhön sisältyi työn suunnittelurajauksen sisällä sekä läheisyydessä olevat Metsähallituksen hallinnoimat talousmetsät, joita suunnitelmassa todettiin voitavan tarvittaessa hyödyntää luontomatkailussa. Aluekokonaisuus on tunnistettu siten jo noin 20 vuotta sitten ja suunnitelmassa on todettu, että alueiden vetovoima perustuu monipuoliseen luontoon, omaleimaiseen paikalliskulttuuriin ja ympäristövuotisiin palveluihin, jotka ovat suhteellisen helposti lähestyttävissä eri puolilta Suomea. Alueen luontomatkailulla katsottiin suunnitelmassa olevan kasvu- ja kansainvälistymismahdolisuuksia, kun otetaan huomioon verkostoituminen ja Tampereen matkailijavirtojen hyödyntäminen.

Edellistä vastaavaa on käsitelty myös uudessa Helvetinjärven hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jossa yhdeksi toimenpiteeksi on esitetty Seitsemisen ja Helvetinjärven alueelle yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa laadittava virkistyskäyttö- ja luontomatkailusuunnitelmaa, jonka arvioidaan voivan lisätä kansallispuiston ja sen kytkösalueiden näkyvyyttä, merkittävyyttä ihmisten hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja edistämisessä sekä luoda myös mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämiseen.

Kansallispuistojen runsaat käyttäjämäärät ja tunnistettu tarve ohjata virkistyskäyttöä myös kansallispuistojen ulkopuolisille alueille tukevat esitystä siitä, että Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistäminen vähentäisi puistojen nykyisen luontoympäristön kuormittumista. Helvetinjärven hoito- ja käyttösuunitelma on laadittu pandemiavuosien jälkeen, jolloin kävijämäärät jopa kaksinkertaistuivat. Suunnitelmassa onkin tunnistettu, että luontomatkailun nopea kasvu ja kasvava kävijämäärä voivat aiheuttaa suosituimmilla kohteilla ruuhkaisuutta, maaston kulumista ja roskaantumista. Lisäksi suunnitelmia laadittaessa on arvioitu, että luontomatkailun kehittäminen aluekokonaisuudella tukisi paikallistaloutta ja kävijöiden hyvinvointia.

Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välinen alue on Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (hyväksytty 27.3.2017) osoitettu laajasti maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai loma-asumiseen. Kaavan

suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestämiseen. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. Helvetinjärven ja Seitsemisen kansallispuistoihin, Riuttaskorven virkistysmetsään ja Haukkamaan ympäristöarvometsään kytkeytyvällä alueella tulee kehittää luontomatkailun palveluita ja edistää toimia, jotka ylläpitävät alueen ominaislaatua sekä edesauttavat luontomatkailun toimintaedellytysten syntymistä ja säilymistä. Alueella tulee edistää virkistysreittien toteuttamista ja ylläpitoa. Alue tulee suunnitella ja toteuttaa yhtenäisenä luontomatkailukokonaisuutena.

Pirkanmaan maakuntavaltuusto on kokouksessaan 7.4.2025 hyväksynyt maakuntahallituksen esityksen mukaisesti Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan. Vaihemaakuntakaavalla täydennetään ja muutetaan voimassa olevaa Pirkanmaan maakuntakaavaa. Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Kansallispuistojen kytkeytyvyyden kehittämisvyöhyke -aluemerkintä, joka on valtion omistamille alueille kohdennettu kokonaisuus, jolla edistetään Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välisen alueen kehittämistä luonnon monimuotoisuuden ja luontomatkailun kannalta tärkeänä vyöhykkeenä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä, metsästystä tai käyttöä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen tai loma-asumiseen. Alueen kehittämissuosituksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto- ja kulttuuriympäristöarvot, välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista sekä edistää ennallistamista siihen soveltuvilla alueilla. Alueella on yhdessä kansallispuistojen kanssa erityistä potentiaalia matkailun ja kestävän metsänhoidon mallien ja osaamisen kehittämiselle laaja-alaisessa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Riuttaskorven alue kansallispuistojen välisellä alueella on maakuntakaavassa osoitettu Retkeily- ja ulkoilualue. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät ja alueeltaan laajat taajamarakenteen ulkopuolella sijaitsevat retkeilyn ja ulkoilun alueet. Suunnittelumääräyksen mukaan alue varataan yleiseen retkeilyyn ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava retkeily- ja ulkoilukäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Maakuntakaavan kansallispuistojen kytkeytymisalueeseen sisältyy vuoden 2004 Kurun rantaosayleiskaavan alueita. Seitsemisen ja Riuttaskorven välillä on suurempien järvien rannoilla (Liesijärvi, Luomajärvi, Tenhujärvi, Torttijärvi) olemassa olevia ja uusia lomarakennuspaikkoja, mutta alueet ovat pääosin maa- ja metsätalousvaltaisia (M). Riuttaskorven Kalliojärven, Haukijärven ja Pitkäjärvien rannat ovat laajasti retkeily- ja ulkoilualuetta, jossa vain virkistysrakentaminen on sallittu ja maiseman muuttaminen vaatii luvan. Pitkäjärven länsirannalla on vapaa-ajan rakennuspaikkoja, joiden ympärillä rannat ovat M-aluetta. Riuttajärven pohjois- ja koillisrannoilla on ympäristöltään arvokasta metsätalousmaata (MY), monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita (luo) ja luonnonsuojelualueita (SL). Riuttaskorven ja Helvetinjärven välillä on suolampien alueilla rantarakentamispaikkoja sekä luontoarvoja sisältävää (MY) tai tavanomaista (M) maa- ja metsätalousaluetta.

Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välisten valtion maa-alueiden kytkeminen yhtenäiseksi suojelukokonaisuudeksi on alueen maankäytön suunnittelun näkökulmasta mahdollista ja tukisi alueella turvattavan luonnon monimuotoisuuden noudattamista. Kansallispuistojen lähiympäristöön sijoittuu useita tuulivoimaloiden hankealueita, jotka toteutuessaan muodostaisivat laajan tuulivoimalavyöhykkeen Seitsemisestä länteen. Tuulivoimala-alueiden toteutuessa heikentyisi jo nykyisellääänkin pirstoutuneet elinympäristöt ja vaikeuttaisi entisestään lajien liikkumis- ja selviytymismahdollisuuksia. Laaja, yhtenäinen suojelualue toimisi tehokkaana ekologisena käytävänä ja suojelisi alueen arvokkaita suo- ja metsäekosysteemejä ilmastonmuutoksen aiheuttamilta paineilta.

Aloitteessa mainittu metsästyksen mahdollistaminen kansallispuiston sääntelyn puitteissa on todennäköisesti toteutettavissa. Vastaavia järjestelyitä on käytössä muissa Suomen kansallispuistoissa, pääosin Pohjois-Suomessa, jossa taustalla on vanhaa perua oleva oikeus metsästää kotikunnan valtion mailla. Nämä erämaiset ja luonnontilaiset alueet soveltuvat paremmin metsästykseen kuin eteläisen Suomen pienialaiset alueet. Kuitenkin yhdistettäessä Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistot, lisääntyisi yhdistyneen kansallispuiston pinta-ala merkittävästi ja siten mahdollisuudet metsästyksen sallimiseen voisivat myös parantua. Lisäksi asiaa arvioitaessa on hyvä huomioida, että useimmissa kansallispuistoissa ja suojelualueilla saa Metsähallituksen luvalla ajaa hirveä koiran avulla sekä myös ihmiset ohjata äänin hirveä haluttuun suuntaan. Tarkoituksena on ohjata hirvi alueelle, jossa metsästys on sallittua ja ampuminen turvallista. Myös Metsähallituksen luvalla on sallittua ottaa haltuun ja tarvittaessa lopettaa suojelualueelle kaatunut riistaeläin. Esimerkiksi Helvetinjärven kansallispuiston alueella paikallisilla metsästysyhdistyksillä on toistaiseksi voimassa olevia metsästysvuokrasopimuksia hirven ajoon kansallispuistossa.

Kansallispuiston laajentuminen tarjoaa Metsäoppilaitos Tredulle mahdollisuuden kehittää kestävän metsänhoidon, luonnonhoidon ja luontomatkailun opintokokonaisuuksia reaaliaikaisessa ja laajassa ympäristössä, mikä tukee tulevaisuuden ammattilaisten osaamista. Seutukaavaliiton vuoden 1974 julkaisussa tutkittu kansallispuiston alue jaettiin yhdessä rajausvaihtoehdoista vyöhykkeisiin: aarni-, luonnonhoitometsä- ja hallinto-matkailuvyöhyke. Aarnivyöhyke oli tarkoitus säilyttää metsätaloudellisten ja rakennustoimenpiteiden ulkopuolella. Luonnonhoitometsävyöhykettä pidettiin aarnivyöhykkeen suoja-alueena, mutta samalla todettiin, että siinä metsänhoidolliset toimenpiteet olisivat sallittuja nykyisten puustosukupolvien ajan, kun näiden alueiden metsä oli syntynyt ihmisten toimien myötä eivätkä ne edustaneet luonnontilaista luontoa. Hiljalleen tulevaisuudessa vyöhyke muutettaisiin aarnivyöhykkeeksi metsän luontaisen uudistumisen kautta. Siihen asti yleisohjeena esitettiin, että vyöhykkeessä harjoitettaisiin varovaista metsätaloutta Metsähallituksen silloisen ohjekirjeen mukaisesti sekä erikseen määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Kansallispuistojen yhdistyessä esimerkiksi tämän kaltaiset vyöhykejaot, metsäsuunnitelmat ja erilaisten ohjeistusten toteuttaminen voisivat palvella metsäoppilaitoksen opetustarpeita. Vaikka osa alueista olisikin ollut metsätalouden piirissä ja tulevaisuudessakin tarvittaisiin toimenpiteitä, on Maakuntaliittokin aikoinaan todennut Seutukaavaliiton suunnitelmaan antamassa lausunnossaan, että tuolloin suoritetut hakkuut eivät olisi esteenä, koska kansallispuiston avulla pyritään aikaansaamaan palveluja ennen muuta tulevalle yhteiskunnalle.

Kaavoitus tukee maakuntakaavan tavoitteita ja niiden edistämistä. Kaavoituksen viiden vuoden ohjelmaan (MAPSTO) ei sisälly kyseiselle alueelle kaavahankkeita.

Kaavoitus ei näe muutenkaan hankkeelle estettä, sillä se kohdistuu pääosin valtion omistamille maille ja yhdistäminen tukee Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tavoitteita sekä uutta elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavaa.

Ylöjärven kaupunki on valtuuston päätöksellä liittynyt Luontoviisaat kunnat – verkostoon ja sitoutunut verkoston kriteereihin. Verkoston kriteereillä tarkoitetaan luontokadon hillintätoimia ja linjauksia, joilla kunta uskottavasti sitoutuu vähentämään oman toimintansa luontoa heikentäviä vaikutuksia ja edistämään luonnon monimuotoisuutta. Kunta oman toimintansa lisäksi sitoutuu vaikuttamaan alueensa toimijoihin kuten asukkaisiin, yrityksiin, maa- ja metsätalousyrittäjiin sekä vapaa-ajan asukkaisiin siten, että alueen toimijoiden tietoisuus luonnon monimuotoisuudesta lisääntyy. Verkoston jäsenenä Ylöjärvi on sitoutunut ottamaan luonnonmonimuotoisuusnäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan. Ylöjärvi on myös kaupunkistrategiassaan vuosille 2026–2036 sitoutunut vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta. Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistäminen tukee siten osaltaan Ylöjärven kaupunkistrategiaa ja tavoitteita luonnonmonimuotoisuuden vahvistamisesta alueellaan. Osallistuminen kansallispuistojen yhdistämishankkeeseen ja siihen liittyvään selvitystyöhön toisi myös hyvän mahdollisuuden lisätä kuntalaisten ja muiden alueen toimijoiden tietoutta ja ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta.

Ympäristölautakunta on lausunnossaan käsitellyt alueen kaavoitusta sekä antanut lausunnon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulmasta. Lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvat muun muassa antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille, edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä. Lisäksi lain mukaan kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Osallistumisen kansallispuistojen yhdistämisen selvitystyöhön voidaan katsoa sisältyvän ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin riippumatta siitä, mikä taho hanketta edistää.

Toimivalta: Hallintosääntö 121 §

Oheismateriaali: Valtuustoaloite

Lisätietoja päätöksestä: Ympäristöpäällikkö Sini Yli-Öyrä, puh. 044 481 1402, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Esittelijä: Johtava rakennustarkastaja Johanna Venäläinen

Päätösehdotus:

Ympäristölautakunta päättää antaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle edellä olevan lausunnon vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös: Keskustelun kuluessa Hemminki ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Lindberg kannatti ehdotusta.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Äänestystavaksi päätettiin nimenhuutoäänestys. Ne, jotka

kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Hemminkin ehdotusta äänestävät ei. Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 8 (Uusitalo, Peltola, Gröndahl, Juvela, Mäkinen, Pirttijoki, Salojärvi, Takala) – 2 (Hemminki, Lindberg), poissa Riitijoki.

Hemminki jätti päätökseen eriävän mielipiteen (liite).
